

British Embassy
Pristina

2019 BELEDİYE ŞEFFAFMETRESİ

MART 2020, PRİŞTİNE

2019 BELEDİYE ŞEFFAFMETRESİ

MART 2020, PRİŞTİNE

İÇİNDEKİLER

KISALTMA LİSTESİ.....	6
GİRİŞ.....	7
METODOLOJİ.....	8
GÖSTERGELER LİSTESİ:.....	8
ÖLÇÜM VE ARAŞTIRMA YÖNTEMİ.....	15
TEMEL BULGULAR.....	18
Belediye Meclisinin çalışma ve kararlarında şeffaflık.....	18
Halkla istişare ve bütçe dinletilerine vatandaşların katılımı.....	21
Müdürlüklerin Belediye Meclisi tarafından gözetimi.....	26
Köy Konseylerin / Yerel Birliklerin oluşturulması.....	26
Belediye Müdürlüklerinin şeffaflığı ve hesap verebilirliği.....	28
Cinsel taciz yönetmeliği.....	29
Belediyelerin web sitelerinde kamu belgelerin uygun olarak adlandırılması.....	29
Resmi dillerin kullanımı.....	29
ÖNERİLER.....	32

COPYRIGHT © 2020. KOSOVA DEMOCRATIC INSTITUTE (KDI)

Kosova Demokratik Enstitüsünün tüm hakları saklıdır ve yayınlayanın yazılı izni olmadan bu yayının hiçbir bölümünün mekanik veya elektronik, fotokopi veya farklı diğer saklama ve malzeme çıkarma sistemi ile herhangi bir şekilde çoğaltılması veya iletilmesi yasaktır. Yayın, sadece ticari olmayan amaçlar için kullanıldığında çoğaltılabilir veya iletilir. Bu yayından çeşitli atıf veya malzemelerin her kim ve nerede kullanırsa, kullandıkları atıf veya malzemelerin nereden aldıklarını net olarak kaynakça göstermekle yükümlüdür.

Aşağıda verilen olanaklar aracılığıyla iletişime geçerek değerlendirme, uyarı, eleştiri veya tavsiyelerinizi vermeniz rica olunur:

HAZIRLAYAN: KDI, NGO AKTIV

Layout and design: **envinion**

Adres: " Bajram Kelmendi" sk., No. 45, 10000, Priştine, Kosova.

Tel.: +383 (0)38 248 038

E-mail: info@kdi-kosova.org

internet sayfası: www.kdi-kosova.org

Bu raporun yayımlanması İngilterenin Priştine Büyükelçiliği desteği ile sağlanmıştır. Bu raporda yer alan görüş, bulgu ve öneriler KDE sorumluluğudur ve bunlar Birleşmiş Krallığın Dış İşleri Bakanlığının mutlak görüşlerini temsil etmemektedir.

METODOLOJİ

Araştırma Kosova Cumhuriyetinin tüm belediyelerinde gerçekleşti, yani 38 belediyede. Belediye kurumlarının performansı, Belediye kurumlarının performansı, daha önceki Şeffaf metre² modellerine göre geliştirilen ve Uluslararası

Şeffaflık metodolojisi ve KDE'nin uzun yıllara dayanan deneyimine dayanarak geliştirilen 47 gösterge temelinde değerlendirilmektedir.

GÖSTERGELER LİSTESİ:

- 1 Belediye Meclisi oturumları ve gündemi toplantılardan 7 gün önce yayınlandı mı?
- 2 Belediye Meclisi oturumları bildirilerine ilişkin malzemeler de eklendi mi?
- 3 Basın ve sosyal ağlar aracılığıyla vatandaşların yoğunlukla bulunduğu yerlere Belediye Meclisi oturumları hakkında kamu bildirisi yapıldı mı?
- 4 Siyasi ve Maliye Komitesi oturumları ve gündemi toplantılardan 7 gün önce yayınlandı mı?
- 5 Yasa ile öngörüldüğü şekilde, yıl içerisinde düzenli 10 oturum yapıldı mı?
- 6 Sürekli Komite oturumları halka açık mıdır?
- 7 Belediye Meclisin tüm üyeleri hakkındaki bilgileri (adı, soyadı, doğum tarihi, email, ikamet yeri, telefon numarası, siyasi oluşumu) Belediyenin internet sayfasında yayınlandı mı?
- 8 Belediyenin resm internet sayfasında belediyenin kısa tarihçesi bulunabilir mi?
- 9 Belediye Meclisi kendi çalışma planını internet sayfasında yayınladı mı?
- 10 Belediye Meclisin Şeffaflık Eylem Planı var mıdır ve aynıysa halka açık mıdır?
- 11 Belediye Meclisi oturumları bittikten sonra video bağlantıları yayınlanır mı?
- 12 Belediye Meclisin Taslak yönetmelik erişim var mıdır?
- 13 Belediye Meclisi tarafından onaylanan yönetmelikler yayınlanır mı?
- 14 Belediye Meclisi oturumların tutanakları ve gündem maddeleriyle ilişkin oylama sonuçları yayınlanır mı?
- 15 Belediye Meclisi kararlarına erişim var mıdır?
- 16 Belediye Meclisi oturumları halka açık mıdır?
- 17 Meclis oturumları canlı olarak yayınlanır mı, öyleyse hangi platformlardan yayınlanır?
- 18 Belediye Meclisi veya Komiteler Belediye Başkanını rapor vermesi için çağırdı mı?
- 19 Belediye Meclisi veya Komiteler Müdürlük Müdürlerini rapor vermeleri için çağırdı mı?

2 Belediye şeffaf metresi 2018, KDI <http://kdi-kosova.org/publikimet/transparometri-komunal-2018-2/>

- 20 Belediye Meclisi yasal süreler içinde üç aylık harcamalar hakkında görüşmeleri düzenledi mi?
- 21 Resmi tüm belgeler, tüm resmi dillerde erişilebilir midir?
- 22 Belediye Meclisi, Orta Vadeli Bütçe Çerçevesi (OVBC) hakkında kamuya açık tartışmalar düzenledi mi?
- 23 Belediye Meclisi Eylül ayında 2020 yılı bütçesi hakkında kamu tartışması düzenledi mi?
- 24 Yerel Birlikler oluşturuldu mu ve onlarla ilgili yayınlanan bilgiler var mı?
- 25 Başkanın iletişim bilgileri ve özgeçmiş resmi internet sayfasında yayınlandı mı?
- 26 Belediye Müdürlük müdürlerin iletişim bilgileri ve özgeçmiş resmi internet sayfasında yayınlandı mı?
- 27 AB entegrasyonu ile ilişkin konular üzere ve sürecin belediye yönetimine etkisi ile ilgili bilgiler internet sayfasında var mıdır?
- 28 İş ilanları ve kriterleri vatandaşlara açık ve şeffaf mıdır?
- 29 Belediyede Resmi belgelere erişimden sorumlu koordinatörü var mıdır?
- 30 Belediyede vatandaşlardan gelen taleplerin ve bu taleplerin durumunun kaydedildiği bir mekanizma var mıdır ?
- 31 Belediye resmi belgelere engelsiz erişimi sunar mı?
- 32 Belediye Başkanın yıllık planı yayınlandı mı?
- 33 Belediyenin web sitesi tüm resmi dillerde erişime açık mı?
- 34 Belediye Başkanın tüm kararları halka açık erişilir mi?
- 35 Belediyenin borçları kamuya açık mı?
- 36 Kiraya veya kullanıma verilen Belediye mülkiyetler listesi yayınlandı mı?
- 37 Belediyenin özgelirleriyle ilgili veriler yayınlandı mı?
- 38 Belediye verileri Open data şeklinde erişilir mi (kullanılabilir ve işlenebilir versiyonları)?
- 39 Belediye bilgileri vatandaşlara aktarmak ve yayınlamak için sosyal ağları kullanır mı?
- 40 Bilgilendirme yetkilisinin iletişim bilgileri açık mıdır?
- 41 Belediyenin vatandaşlar için ücretsiz bir telefon hattı var mıdır?
- 42 Belediye tarafından halka sunulan hizmetler hakkında bir listesi var mıdır/yayınlanır mı?
- 43 Belediye bütçe dinletisi ve halkla istişare için daha önceden malzemeleri var mıdır/yayınlanır mı?
- 44 Belediye yasa ile öngörülen halkla istişare toplantıları düzenledi mi?
- 45 Belediye etkinliklerini resmi internet sayfasında yayınlar mı?
- 46 Belediye Müdürlükleri yasal süreler göre 2020 yılı bütçesi için bütçe dinletisi düzenledi mi?
- 47 Belediye bütçe dinletilerinden tutanakları var mıdır/yayınlanır mı?
- 48 2020 yılı Belediye bütçesi internet sayfasında yayınlandı mı?

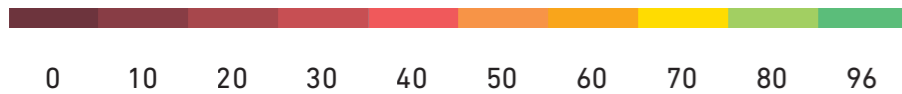

HER BİR GÖSTERGE İLE İLGİLİ

ereşilebilir olan veya sunulan bilgi düzeyine bağlı olarak Belediye **0 ile 2 puan** arası değerlendirildi. Bilgi kısmi olduğunda Belediyeye **1 puan** verildi, bilgi tam olduğunda Belediyeye **2 puan** verildi.

Tün göstergelerden bir belediyenin aldığı en fazla puan → **96 PUANDIR**

Tün göstergelerden bir belediyenin aldığı en düşük puan → **0 PUANDIR**

Göstergeleri tanımlarken danışılan yasal çerçeve şunları içerir:

- 03/L-040 sayılı Yerel Özyönetim Yasası
- 03/L-048 sayılı Kamu Maliye Yönetimi ve Sorumlulukları Yasası
- 06/L-081 sayılı Resmi Belegelere Erişim Yasası
- 02/L-37 sayılı Dilleri Kullanma Yasası
- 04/2018 sayılı Belediyelerde Şeffaflık ile İlişkin İdari Talimat (YYİB)
- 01/2015 sayılı Kamu kurumlarının internet sayfaları ile ilişkin İdari Talimat (KYB)
- Veri Açma Şartı'nın kabul edilmesine ilişkin 07/87 sayılı Hükümet Kararı
- 04/2015 sayılı Kosova Cumhuriyeti Sivil Hizmette davranış kuralları Yönetmeliği

ÖLÇÜM VE ARAŞTIRMA YÖNTEMİ

Kosova Demokrasi Enstitüsü (KDE) Kosova'nın 34 belediyesinde araştırmayı yaptı³ AKTIV STK ise 4 belediyede: Kuzey Mitroviça, Zveçan, Leposaviç ve Zubin Potok belediyesinde araştırmayı gerçekleştirdi.

KDE tarafından 34 belediyede yapılan araştırma 2019 Kasım-Aralık döneminde yapıldı, çoğunluğu Sırb olan 4 belediyedeki araştırma ise 2019 Kasım-Aralık ve 2020 Ocak üç aylık dönemde gerçekleşti.

22 Kasım tarihinde KDE ve AKTIV STK tüm belediyelere elektronik adresi aracılığıyla bir bilgilendirme yazısı gönderdi, bununla onlara Şeffaf metre metodolojisi, göstergeler ve puanlamalar hakkında bilgilendirildiler.

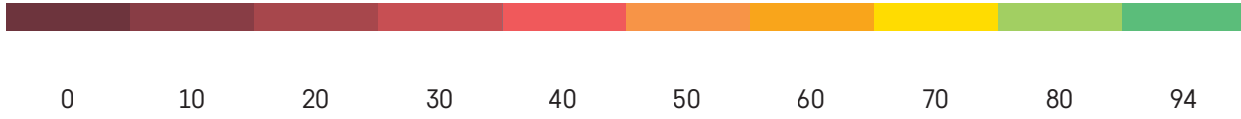
KDE tarafından yapılan araştırmalardaki 34 Belediye için göstergelerin yerine getirilmesinin değerlendirilmesi aşağıdaki kaynaklardan alınan verilere dayanır:

- Kamu Yönetimi Bakanlığı tarafından yönetilen Belediyelerin Resmi Web Siteleri
- Kamu Belgelerine ve Bilgilerine Erişim Yasası kapsamında yapılan taleplere yerel makamların cevapları;
- Yerel yönetim yetkilileriyle görüşmeler ve de
- Belediye yetkililerinin çalışmalarının izlenmesi

Kosova'nın kuzeyinde yer alan dört Sırp çoğunluk belediyesini etkileyen siyasi bağlam nedeniyle, AKTIV STK tarafından bu Belediyeler için göstergelerinin değerlendirilmesi aşağıdaki kaynaklara dayanmaktadır:

- Kamu Yönetimi Bakanlığı tarafından yönetilen Belediyelerin Resmi Web Siteleri
- Web Siteler: <https://www.ezubinpotok.com/>; <http://www.ezvecan.com/>; <https://www.eleposavic.com/> ve <http://www.esevernamitrovica.com/>, New Social Initiative STK tarafından yönetilir (<http://newsocialinitiative.org/>) Kuzey Mitroviça şubesi;
- Kamu Belgelerine ve Bilgilerine Erişim Yasası kapsamında yapılan taleplere yerel makamların cevapları;
- Yerel yönetim yetkilileriyle görüşmeler ve de
- Belediye yetkililerinin çalışmalarının izlenmesi.

³ 11 Aralık 2019 tarihinde Deçan Belediyesi e-posta yoluyla KDE'ye, KDE tarafından resmi belgelere erişim için bu belediyeye gönderilen taleplere yanıt vermeyi reddettiğini bildirdi. Bu Belediye ayrıca, KDE'nin mülakat talebini de reddetti. Bu nedenle, bu belediye için göstergelerin yerine getirilmesinin değerlendirilmesi, yalnızca Belediyenin resmi web sitesinde bulunan verilere dayanmaktadır.

1 no.lu Tablo Puanlara göre Belediyelerin Şeffaf metredeki sıralaması

BELEDIYE	PUAN	YÜZDELİK
Rahovça	85	88.54
Güney Mitroviça	83	86.46
Priştine	83	86.46
Drenas	80	83.33
Vitia	80	83.33
Malişeva	80	83.33
Suvareka	78	81.25
Yakova	78	81.25
İpek	78	81.25
Vuçitırn	78	81.25
Prizren	77	80.21
Lipyan	77	80.21
Gilan	76	79.17
Kaçanik	75	78.13
Ferizay	74	77.08
Ştime	73	76.04
Kamenitsa	72	75.00

Klina	72	75.00
Gračanitsa	69	71.88
Hani Elezit	69	71.88
Dragaş	68	70.83
Poduyeva	67	69.79
Istog	66	68.75
Skenderay	66	68.75
Obiliç	66	68.75
Novobırda	58	60.42
Klokot	56	58.33
Leposaviç	56	58.33
Zvečan	55	57.29
Mamuşa	53	55.21
Ştirpca	53	55.21
Parteş	52	54.17
Ranilug	52	54.17
Deçan	50	52.08
Zubin Potok	46	47.92
Fush Kosova	45	46.88
Yunik	44	45.83
Kuzey Mitroviça	39	40.63

TEMEL BULGULAR

2019 Belediye Şeffaf metresindeki bulgular 38 Belediyenin web sitesinden, belediye yetkilileriyle gerçekleştirilen 36 mülakat ve Belediye Meclisi oturumlarından 300'ü aşkın tutanağın görüşmelerinden toplanan verilerin incelenmesinden çıkmaktadır. KDE ve AKTIV STK resmi belgelere erişim için 74 talepte bulundular ve Belediye Meclisi oturumlarını önemli sayıda gözlemladiler.

verilmezken, yedi belediyede kısmen halka bilgi verildi. Tüm Belediyelerdeki Belediye Meclisi oturumları halka açıktır.

Belediye Meclisinin çalışma ve kararlarında şeffaflık

Şeffaflığın ölçümünde kullanılan göstergeler arasında Belediye, Siyasi Maliye Komitesi oturumlarının çağırılırları, oturumların çağırılma şekli, tartışma için takibi malzemeler ayrıca bu oturumlara halkın erişimi ve Belediye Meclisin tartıştığı ve onayladığı belgeler de kullanıldı.

Sekiz (8) oturum düzenleyen Prizren Belediye Meclisi haricinde, 2019 yılında Kosova'nın 37 Belediye Meclisinde on (10) veya daha fazla düzenli oturum düzenlendi, bu şekilde yasa gereğince takvim yılı içerisinde en az 10 oturum düzenlemesi yasal sorumluluk da yerine getirildi. Oturumların çağırılması oturumun düzenlenmesinin yedi (7) gün önce, en yoğun olan yerlere ve sosyal ağlara çağırılırları yerleştirerek kurallara uygun yapılmıştır. Gündem maddeleri ile ilişkin malzeme sadece belediye meclisi üyelerine iletilmiştir ve 04/2018 sayılı Belediyede Şeffaflık ile ilişkin YYİB İdari Talimatı gereğince yayınlanmamıştır. Sadece Rahovça, Güney Mitroviça, Novobırda, Parteş ve Vitia Belediyeleri oturum gündem maddeleri ile ilişkin takibi malzemeyi web sitede yayınlamıştır. Vuçitirn Belediyesinin kendi web sitesinde takibi malzemelerin yayınlanması için özel bir bölüme sahiptir ancak güncellenmesi düzenli olarak yapılmamaktadır.

Altı belediyede Belediye Meclisi oturumları hakkında bilgi

2 no.lu Tablo

BELEDİYE	OTURUM DÜZENLENMEDEN 7 GÜN ÖNCE ÇAĞIRI	GÜNDEM MADDELERİ İLİŞKİN MALZEME	OTURUM SONRASI YAYINLANAN TUTANAKLAR	OTURUMLAR CANLI OLARAK YAYINLANIR
Dragaş	EVET	Hayır	Evet	EVET
Vuçitirn	Evet	Kısmen	Evet	EVET
Yakova	Kısmen	Hayır	Evet	EVET
Ferizay	Evet	Hayır	Evet	Kısmen
Gračanitsa	Evet	Hayır	Evet	Hayır
Rahovça	Evet	Evet	Evet	EVET
Mitrovica	Evet	Evet	Evet	EVET
Priştine	Evet	Hayır	Evet	EVET
Zubin Potok	Kısmen	Hayır	Hayır	Hayır
Ştirpca	Evet	Hayır	Evet	Hayır
Suvareka	Evet	Evet	EVET	EVET
Zvečan	Kısmen	Hayır	Hayır	HAYIR
Leposaviç	Kısmen	Hayır	Hayır	Kısmen
Kuzey Mitroviça	Kısmen	Evet	Hayır	Hayır
Gilan	Evet	Hayır	Kısmen	Evet
Kamenitsa	Hayır	Hayır	Evet	Evet
Drenas	Evet	Hayır	EVET	EVET

Istog	Kismen	Hayır	Kismen	Hayır
Obiliç	Evet	Hayır	Kismen	Hayır
Lipyan	Evet	Hayır	Kismen	Evet
Ştime	Evet	Hayır	EVET	Kismen
Podujeva	Evet	Hayır	EVET	Kismen
Novobırda	Evet	Evet	EVET	Hayır
Ranilug	Evet	Hayır	Hayır	Hayır
Parteş	Evet	Evet	EVET	Hayır
Klokot	Evet	Hayır	Evet	Hayır
Vitia	Evet	Evet	EVET	Kismen
Fush Kosova	Evet	Hayır	Evet	Hayır
Skenderay	Kismen	Hayır	Kismen	Evet
Malişeva	Evet	Hayır	EVET	Evet
Prizren	Evet	Hayır	EVET	EVET
Mamuşa	Evet	Hayır	EVET	Hayır
Klina	Evet	Hayır	EVET	Kismen
İpek	Kismen	Hayır	EVET	Evet
Deçan	Evet	Hayır	EVET	Hayır
Yunik	Kismen	Hayır	Hayır	Hayır
Kaçanik	Evet	Hayır	EVET	EVET
Hani Elezit	Evet	Hayır	EVET	Hayır

Genel olarak, Belediye Meclisi web siteleri kamuya açıktır. On Belediyede, Belediye Meclislerinin çalışma planlarına erişimi yoktur, örneğin: Ferizay, Zubin Potokut, Leposaviç, Kuzey Mitroviça, Ranilug, Fush Kosova, Mamuşa, Yunik ve Novobırda Belediyesi. Ayrıca on Belediyede Belediye Meclislerinin şeffaflık planı yoktur ve yayınlanmıştır (Yakova, Zubin Potok, Kuzey Mitroviça, Kamenitsa, Novobırda, Vitia, Fush Kosova ve Yunik Belediyesi).

Belediyelerin web sitelerinin çoğu Belediye Meclisi üyelerinin irtibat bilgilerini içerir, sadece 7 Belediyenin internet sitesinde Belediye Meclisi üyeleri için veri yayınlamamıştır.

Neredeyse tüm Belediyeler, Belediye Meclisi oturumlarını çeşitli medya aracılığıyla örneğin youtube, YYİB teleprezenca, sosyal ağlar (Facebook), yerel televizyonlar gibi canlı olarak yayınlamayı uygular.

Ancak 17 Belediyede Belediye Meclisleri: Graçanitsa, Zubin Potok, Ştirpce, Zveçan, Kuzey Mitroviça, İstog, Obiliç, Podujeva, Novobırda, Raniluk, Parteş, Fush Kosova, Mamuşa, Klina, Deçan, Yunik, Hani Elezit Belediyeleri oturum sonrasında Belediye Meclisi oturumlarının video-bağlantılarını yayınlamamıştır. Ayrıca 6 Belediye Belediye Meclisi oturum tutanağını ve gündem maddeleri için oylama sonuçlarını yayınlamamıştır.

Halkla istişare ve bütçe dinletilerine vatandaşların katılımı

Ölçüm, geçerli mevzuat ve onaylanmış belediye tüzükleri çerçevesinde vatandaşların katılımı ve artırılmasıyla ilişkin konuları içermektedir.

Kullanılan göstergeler arasında kamu toplantılarının sayısı, Belediye Müdürlükleri ve Belediye Meclisi tarafından düzenlenen bütçe dinletilerin sayısı, takibi malzemeler, onaylanmış tutanaklar vb. dahildir.

Verilerin doğrulanması Belediyelere yönlendirilen kamu belgelere erişim talepleri, belediye yetkilileriyle gerçekleşen mülakatlara ayrıca Belediyenin sayfasında yer alan haberlerin içeriği, tutanakları ile yapılmıştır.

Ölümün yapıldığı 38 Belediyeden 21'inde Belediye Meclisi OVBC için halkla istişareleri düzenlemiştir (3 no. lu tabloya bakınız). 38 Belediye Meclisinden 18'i, Yerel Özyönetim Yasası ile öngörüldüğü şekilde Eylül ayında halkla istişareleri önceden düzenlemeden 2020 yıllık bütçeyi onaylamıştır.

Malişeva ve Suvareka Belediyeleri bütçe görüşmelerinin düzenlenmesiyle ilgili olumlu bir trend göstermiştir. Malişeva Belediye Meclisi 30 bütçe görüşmesi düzenlemiştir, Suvareka Belediyesi ise vatandaşlarla 40 bütçe görüşmesi düzenlemiştir.

3 no. lu Tablo

2020-2022 ÖVBÇ İÇİN HIÇBİR HALKLA İSTİŞARE GÖRÜŞMESİ DÜZENLEMİYEN BELEDİYE MECLİSLERİ	2020 YILI BÜTÇESİ İÇİN (EYLÜL AYINDA) HIÇBİR HALKLA İSTİŞARE DÜZENLEMİYEN BELEDİYE ME- CLİSLERİ
Dragaş	Vuçitirn
Yakova	Ferizay
Ferizay	Rahovça
Gračanitsa	Güney Mitroviça
Güney Mitroviça	Ştirpca
Priştine	Gilan
Ştirpca	Kamenitsa
Gilan	Drenas
Drenas	Obiliç
Istog	Poduyeva
Obiliç	Vitia
Lipyan	Fush Kosova
Ştime	Skenderay
Poduyeva	Prizren
Fush Kosova	Mamuşa
Prizren	İpek
Mamuşa	Yunik
Deçan	Hani Elezit
Yunik	
Kaçanik	
Hani Elezit	

Kosova Belediyeleri tarafından düzenlenen halka açık toplantılara ve bütçe dinletilerine genellikle az sayıda vatandaş katıldı. Kadınların ve kız çocuklarının katılımı daha da düşüktü. Halk istişareleri ve bütçe dinletileri oturumları düzenlenirken 38 Belediyeden 36'sı ilgilenen tarafları toplantının ayrıntıları konusunda bilgilendirmek ve toplantılara halkın daha fazla katılımını teşvik etmek için toplantı malzemelerini önceden dağıtmaya çalışmıştır. Oysa sadece Fush Kosova ve Mamuşa Belediyesi ise bu malzemeleri hiç dağıtımadı.

Sadece Mamuşa Belediyesinde Müdürlükler 2020 yılı bütçesi için yasal süreler gereğince bütçe dinletisi düzenlememiştir.

Devamdaki yedi (7) Belediyede: Kamenitsa, Novo Bırda, Parteş, Klokot, Mamuşa, Kaçanik ve Hani Elezit Belediyelerinden Müdürlükler tarafından 2020 yılı bütçesi için düzenlenen bütçe dinletilerinden tutanaklar bu oturumlardan yayınlanmamıştır. Bütçe dinletilerinden tutanaklarının yayınlanmaması, vatandaşların bu süreçte şeffaf olmayan istek ve önceliklerini olumsuz etkilemiştir.

Vatandaşların ilgisinin ve halkla istişare toplantılarına katılımın düşük olması, vatandaşların önceliklerini doğru ve şeffaf bir şekilde yansıtmayan politikalar ve bütçeler üretebilir.

Her şeyden önce, belediye yetkililerinin yasal yükümlülüklerin ötesinde daha yenilikçi yollar bulma, vatandaşları karar almaya daha yakın hale getirme ve bir bütün olarak bilgilendirme çabalarının yetersiz olması iyi yönetim, şeffaflık ve hesap vermenin işlevinde değildir.

Ölümün yapıldığı 38 Belediyeden 21'inde Belediye Meclisi ÖVBÇ için halkla istişareleri düzenlemiştir (3 no. lu tabloya bakınız). 38 Belediye Meclisinden 18'i, Yerel Özyönetim Yasası ile öngörüldüğü şekilde Eylül ayında halkla istişareleri önceden düzenlemeden 2020 yıllık bütçeyi onaylamıştır.

4 no. lu Tablo (Bütçe dinletilerin düzenlenmesi)⁴

	 MÜDÜRLÜKLER	 BELEDİYE MECLİSİ
Priştine	5	1(Eylül)
Güney Mitroviça	7	0
Vuçitrn	3	14
Obiliç	8	0
Skenderay	11	0
Fush Kosova	3	0
Lipyan	8	1(Eylül)
Ştime	8	0
Podujeva	3	0
Istog	1	1(Eylül)
İpek	14 (BM ile birlikte Müdürlükler)	
Klina	4	1
Drenas	6	0
Yakova	12 (BM ile birlikte Müdürlükler)	
Deçan	4 (BM ile birlikte Müdürlükler)	
Yunik	2	0
Vitia	17	0

⁴Veri kaynağı, Kosova'nın 38 Belediyesinde bilgilendirme dairelerine yönlendirilen sorulara, belediye yetkililerinin verdiği cevaplara dayalıdır.

Kamenitsa	21	0
Hani Elezit	6	0
Mamuşa	0	0
Prizren	5	0
Malişeva	12	35
Dragaş	7	0
Suvareka	40	2
Rahovça	38	10
Ferizay	12	0
Gilan	7(BM ile birlikte Müdürlükler)	
Kaçanik	3 (BM ile birlikte)	
Graçanitsa	16 (BM ile birlikte)	
Ştirpça	5 (BM ile birlikte)	1(Eylül)
Klokot	1	3
Ranilug	0	9
Novobırda	4	1
Parteş	0	3
Leposaviç	4	2
Kuzey Mitroviça	3	3
Zveçan	3	1
Zubin Potok	4	2

Müdürlüklerin Belediye Meclisi tarafından gözetimi

2019 yılında 38 Belediye Meclisinde Belediye Müdürlüklerine yönelik gözetim işlemi, özellikle Belediye Başkanın 6 aylı dönemlerde Meclis huzurunda yatırım planların uygulanması ve belediyenin ekonomi ve maliye durum hakkında rapor vermesi konusundaki yasal hükümlerde⁵ özellikle indirgenmiştir. İstisnalar Suvareka, Zubin Potok, Kamenitsa ve Malişeva Belediyeleri yasa⁶ ile öngörülenlerin dışında Belediye Başkanını ek rapor vermeye davet etmiştir. İyi pratik olarak Graçatitsa, Rahovça, Güney Mitroviça, Zubin Potok, Suvareka, Gilan, Vitia, Malişeva ve Klina Belediye Meclisleri Belediye Müdürlükleri Müdürlerini de rapor vermeleri için çağırdı.

öncülüklerin daha iyi yönlendirilmesini ve temsili sağlar ve vatandaşların Belediye yönetimine güvenin artırır. Daha fazlası, Köy Konseyleri vatandaşların yaşamlarını geliştirmek için topluluk ve Belediy yetkilileri arasında bir bağlayıcı köprü görevindedir.

Köy Konseylerin / Yerel Birliklerin oluşturulması

Yerel Özyönetim Yasası'na göre, her belediye, işbirliği şekli belediye tüzüğü ve yönetmeliği ile belirlendiği sürece, belediyenin tüm vatandaşların tüm ihtiyaçlarının karşılandığından emin olmak için kendi bölgesi içindeki köy, yerleşim yerleri ve kentsel mahallelerle anlaşmalar yapabilir.

Araştırmada Kosova'nın 19 Belediyesinde Köy Konseylerinin oluşturulmadığı göstermektedir (bkn. 5 no.lu Tablo). Diğer 17 Belediye ise bu yapıları oluşturmuştur ve web sitelerinde bunlarla ilişkin bilgiler vardır. Lipyan ve Ranilug Belediyeleri oluşturma aşamasındadırlar.

Yasalar ile öngörülen zaman süreleri içerisinde ve şeffaf bir şekilde Köy Konseylerinin oluşturulması vatandaşların Belediye yetkilileriyle iletişimini kolaylaştırır, talep ve

503/L-040 sayılı Yerel Özyönetim Yasası, 58.madde

6 Yerel Özyönetim Yasasınının 39.2 maddesi şu şekildedir: Belediye Meclisinin bir üyesi, belediye konularında komite başkanı veya başkan vekili hakkında bilgi isteme hakkına sahiptir. Talep, Tüzük ve Çalışma Yönetmeliğinde yer alan usullere göre görüşülür

5 no. lu Tablo

OLUŞTURULDU VE BİLGİLER MEVUT	OLUŞTURULMADI	OLUŞTURMA AŞAMASINDADIR
Yakova	Dragaş	Lipyan
Ferizay	Vuçitirn	Rranilug
Graçanitsa	Priştine	
Rahovça	Zubin Potok	
Güney Mitroviça	Ştirpca	
Suvareka	Leposaviç	
Zveçan	Kuzey Mitroviça	
Gilan	Kamenitsa	
Drenas	İstog	
Parteş	Obiliç	
Klokot	Ştime	
Vitia	Poduyeva	
Malişeva	Novobırda	
Prizren	Fush Kosova	
İpek	Skenderay	
Kaçanik	Mamuşa	
Hani Elezit	Klina	
	Deçan	
	Yunik	

Belediye Müdürlüklerinin şeffaflığı ve hesap verebilirliği

Çoğu Belediye, vatandaşlar ve Belediye yetkilileri arasındaki iletişimi kolaylaştıran, aynı zamanda resmi belgelere erişimi kolaylaştıran mekanizmalar kurmayı başardı. Ücretsiz telefon hatlarının sağlanması, resmi belgelerin dijitalleştirilmesi (Open Data) ve vatandaşların taleplerinin kaydedilmesi ve durumunun izlenmesi için araçların (veritabanlarının) oluşturulması, şeffaflık ve hesap verebilirliğin artırılması üzerinde olumlu bir etki yaratmıştır.

Vatandaşların bilgilendirildiği ya da endişelerini sundukları ücretsiz hat 9 Belediyede uygulanmaktadır: Priştine, Vuçitir, Yakovë, Rahovça, Gëney Mitroviça, Zubin Potok, Kamenitsa, Obiliç, Prizren ve İpek.

Vatandaşların taleplerini ve durumlarını kaydettirmek için bir izleme mekanizması sunmak, vatandaşların taleplerini karşılamada önemli bir politika olarak kabul edilir, aynı zamanda hesap verebilirlik düzeyini de artırır. Bu mekanizma sayesinde vatandaşlar taleplerinin durumunu takip edebilmekte, böylece gönderdikleri talep ve şikayetlerin hangi aşamada olduğu konusunda bilgilendirilmektedir. Şeffaf metredeki veriler Kosova'nın 38 Belediyesinde sadece dördü bu sistemi uyguladığını göstermektedir o da : Priştine, Leposaviç, Zubin Potok ve Kuzey Mitroviça Belediyesi. Kamenitsa Belediyesi ise benzer bir mekanizmayı oluşturma aşamasındadır.

Sosyal ağların kullanımı- İnternete kolay erişim ve sosyal ağların vatandaşlar tarafından yaygın kullanımı, birçok belediyenin bu medyayı belediye faaliyetleri hakkında bilgi yaymak ve halkla iletişim kurmak için kullanmasına neden olmuştur. Tüm Belediyelerin Facebook sayfaları ve Belediye'nin çalışmalarını takip edebilecek önemli sayıda takipçisi vardır.

Bilgilendirme yetkilisi- Bilgilendirme yetkililerinin iletişim bilgileri 32 Belediyede yayınlanmıştır, Kuzeyin dört Belediyesinde bilgilendirme yetkilisinin verileri yayınlanmamıştır.

Dragaş, Yunik Belediyesinin ise bilgilendirme yetkilisi yoktur.

KDE bilgilendirme yetkilileriyle yapılan görüşmelerde kamu belgelere erişim cevabı yasa ile öngörülen zamanda yapılmıştır.

Vatandaşların kamu belgelerine veya bilgilerine erişim taleplerinin çoğundan kaçınmakla birlikte, Priştine belediyesi örneği gibi kamusal veriler dijitalleştirilmelidir. Vatandaşların taleplerini daha kolay ve hızlı ele alınmasına olanak veren Kamu belgelerin veya bilgilerin dijitalleştirilmesi Priştine belediyesinde sadece tam olarak uygulanmaktadır, Kamenitsa Belediyesi kamu bilgileri dijitalleştirme sürecindedir.

Başkanın kararları tüm belediyelerde erişilir değildir. Gračanitsa, Ştirpça, Ştime, Novobırda, Ranilug, Klina, Deçan, Perteş ve Klokot Belediyesinde Başkanın Kararları erişilir değildir. Gračanitsa, Ştirpça, Zubin Potok, Zveçan, Leposaviç, Kuzey Mitroviça, Kamenitsa, İstog, Poduyeva, Novobırda, Ranilug, Parteş, Klokot, Fush Kosova, Malişeva, Mamuşa, Deçan ve Yunik Belediyesinde ise 2019 yılı Başkanın Çalışma Planını yayınlamamıştır.

Sadece Klina ve Deçan Belediyesi Belediye borçlarını yayınlamamıştır. 20 Belediye ise kiraya veya kullanıma verilen belediye mülkiyetleri listesini yayınlamamıştır (tabloya bkn.).

Belediyelerin çoğu iş ilanlarını ve kriterlerini yayınlamıştır diğer taraftan ise dört (4) Belediye: Parteş, Zubin Potok, Yunk ve Kuzey Mitroviça Belediyesi bu verileri yayınlamamıştır.

Cinsel taciz yönetmeliği

Kosova'da 38 Belediyeden hiçbirinde iş yerinde cinsel taciz yönetmeliği yoktur. Belediyelerde etik kuralların var olmasına rağmen (etik kurallar cinsel tacizi ele almaz), KDE devamlı olarak Belediyelere cinsel taciz yönetmeliğini hazırlamaları için tavsiyede bulunmuştur.⁷ Belediyeler böyle bir politika oluşturarak, işyerinde cinsel taciz vakalarını bildirmek ve ele almak için iç mekanizmaları açıkça tanımlayacak ve böylece ayrımcı olmayan, eşitlikçi ve güvenli bir çalışma ortamının yaratılmasına katkıda bulunacaktır.

Belediyelerin web sitelerinde kamu belgelerin uygun olarak adlandırılması

Kamu belgelerini web sitelerinde yayınlarken, çoğu Belediye normatif eylemlerin, kararların ve resmi belgelerin genellikle adlandırmaları uygun ve istenilen standartlarda adlandırılmasına yeterince özen göstermez. Bunun sonucunda istenilen bilgilerin bulunmasında zorluk ve zaman kaybı oluşturur. Belediyelerde Şeffaflık ve kamu kurumları web siteleri ile ilgili İdari Talimata göre belgeler uygun ve standartlaştırılmış şekilde adlandırılmalı ve ilişkin yerlere yerleştirilmelidir, bu şekilde aranan bilgilere daha hızlı ve kolay erişimi sağlar.

⁷ Kosova'nın çoğu belediyesi yeni etik kuralları hazırlamaktadır, ancak bu cinsel taciz kısmının bu etik kurallarda ele alınacağını anlamına gelmez. Bu yüzden belediyelere cinsel taciz hakkında özel bir yönetmelik hazırlaması için çağırıda bulunulur.

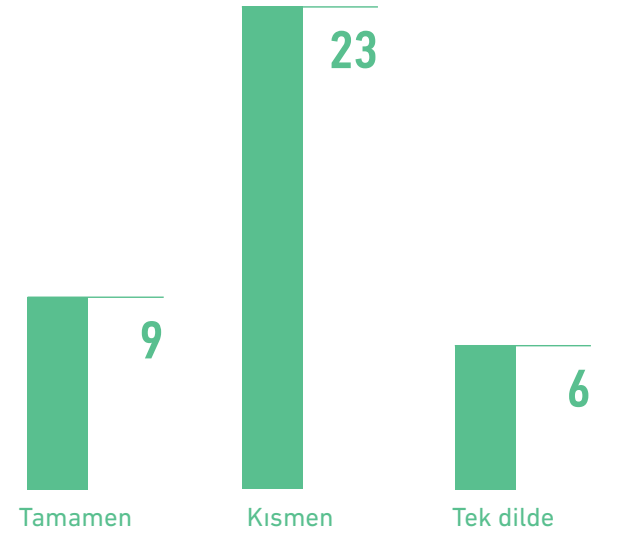
⁸ Dillerin Kullanım Yasası . Bakınız <https://gzk.rks-gov.net/ActDocumentDetail.aspx?ActID=2440> (Janar 2020).

Resmi dillerin kullanımı

Dillerin Kullanımı Yasası⁸ gereğince tüm resmi belgeler Belediyenin tüm resmi dillerinde erişilebilir olmalıdır.

Resmi dillere uyulmaması, resmi dillerin kullanımıyla ilgili kanunun yasal bir ihlali oluşturmanın yanı sıra, tüm etnik kökenlerden vatandaşların belediye çalışmaları hakkında kamuya açık belgelere ve gerekli bilgilere erişmesini engeller. Resmi Dillerin Kullanım Yasası Kosova'nın öoğu Belediyesinde tam olarak uyulmamaktadır.

Bütün resmi belgeler tüm resmi dilde midir?

ÖNERİLER

- **Halk toplantılarına vatandaş katılımının artırılması:** Belediye düzeyi, vatandaşların, özellikle de kadınların kamu toplantılarına katılımını artırmak için yeterli mekanizmaları kullanarak, bütçe dinletileri hakkında vatandaşlarla daha fazla kamu toplantısı düzenlemelidir. Belediyelerin kamu istişare çağırılarını tüm topluluk için uygun zamanda, bu oturumlara daha çok sayıda vatandaşın katılımını garanti ederek çağırıcıyı yapmaları önerilir.
- **Köy Konseylerin oluşturulması:** KDE vatandaş ve belediye yetkilileri arasında iletişimi kolaylaştırmaya vesile olacağı Köy Konseylerin oluşturulmasını önerir. Ayrıca, Köy Konseylerin oluşturulması bu sürecin akışı ile ilgili vatandaşları olabilecek en iyi şekilde bilgilendirerek şeffaf bir şekilde yapılması gerekir.
- **Belediye Meclisi Performansı:** Belediye Meclislerin Başkanı ve müdürlerin halkın çıkarında olan belli konular için gensoruya çağırılması önerilir. Bu pratik, belediye görevlilerinin vatandaşların yaşamlarını iyileştiren konularda vatandaşlara karşı hesap verebilirliklerini artıracaktır.
- **Resmi dillerin kullanımı:** KDE Belediyelerin web sitelerinin tüm resmi dillerde erişilebilir olmasını önerir. Ayrıca belediyelerin resmi belgeleri yasaların öngörüldüğü şekilde tüm resmi dillere tercüme edilmesi gerekir. Resmi dillere saygı gösterilmesi, tüm toplulukların bilgi ve politikaya dahil edilmesini sağlayacaktır. Ayrıca Belediyeler tüm resmi belgelerin tercüme edilebilmesi için tercüman sayısının artırılması konusunda yatırım yapmalıdır.
- **Vatandaşlardan gelene talepleri kaydetmek için takibi mekanizma:** Belediyelerin vatandaşların taleplerini kayıt altına almak için bir takibi mekanizmalara sahip olmaları, başlangıçta talep ve şikayetlerin sistematik hale getirilmesi, ayrıca vatandaşların talep ve şikayetlerinin durumu hakkında daha iyi bilgilendirilmesi önerilir.
- **Özel belgelerin uygun olarak adlandırılması:** KDE kamu belgelere kolay ve hızlı erişimi sağlayarak belge adlandırmasını özel bir şekilde yapılmasını önerir.
- **Verilerin dijitalleştirilmesindeki eksikli (Open Data)-** KDE, vatandaşların taleplerinin daha kolay ele alınmasını sağlayacak olan belediyelerin bilgilerinin dijital olarak kamuya açıklanmasını önerir. Ayrıca kamu verilerin dijitalleştirilmesi kamu için uygun ve uyarlanmış bir şekilde olmalıdır.
- **Cinsel Taciz Yönetmeliğinin hazırlanması:** Belediyelerin kamu kurumlarında cinsel tacize yönelik ayrı düzenlemeler yapmaları önerilir. Bu politika, toplumsal eşitsizliklerden kaçınarak, kamu kurumlarında kadın ve erkeklere eşit muamele edilmesini sağlayacaktır.

KDE, vatandaşları kamu politikaları oluşturma sürecine dahil ederek ve kamu kurumları tarafından şeffaflığı ve hesap verebilirliği artırmak amacıyla sivil toplum sektörünü güçlendirerek demokrasinin gelişimini desteklemeyi amaçlayan bir Sivil Toplum Kuruluşudur (STK).

KDE ile ilgili daha fazla bilgi için lütfen www.kdi-kosova.org

“Yerel enstitülerde hesap verebilirliğin artırılması” Projesi, Priştine’deki İngiltere Büyükelçiliği aracılığıyla İngilterenin Dış İşleri Bakanlığı fonlarıyla gerçekleşir.

British Embassy
Priştina